

Кропивницький проти агресорів

(Геть окупантів із назв нашого міста)

Колись великий Гете сказав: «Якщо народ хоче стати нацією – спочатку мусить створити її театр». Факт заснування Українського театру в 1882 році в нашому місті занесено до календаря міжнародної організації ЮНЕСКО. І як би не хотілося нашим недругам применшити цю безпрецедентну історичну подію кінця XIX сторіччя – у них нічого не вийшло. Але мова піде не про Перший в Україні професіональний театр, і про його засновника, Марка Лукича Кропивницького, нашого земляка, який досяг висот світової слави, прославиши наш край, а про назву нашого міста, яке впродовж історичного часу мало їх декілька. Дебати з приводу перейменування міста ідуть уже 25 років. І нещодавне засідання обласного осередку «Просвіта», відомий краєзнавець Юрій Матівос іронічно назвав «Ювілейним», так як і це виявилось безрезультатним. Бо на заклик «Місту – Українську назву» знову було запропоновано їх декілька. Чому сталася «пробуксовка»? бо серед таких нових назв як «Кропивницький» і «Златопіль», де остання виявилася зовсім не новою, а вже давно мусується націонал-патріотами, з'явилися і перефарбовані старі – імперська «Єлисаветград» (тепер уже із церковною окрасою) і радянська «Кіровоград», на яких здавалося б поставлено хрест, зважаючи на агресію сусідньої держави, злочинців і нелюдів-окупантів, чії імена ганебно носило наше місто. Це тавро було і є образою для наших громадян, приниженням гідності і слави визначних постатей минулого. Не можна повертати назви, пов'язані з країною-агресором.

Спитаєте, чому цих п'явок на тілі держави так важко і боляче позбутися? Тому що свідомість нинішнього суспільства хвора трьохсотлітньою експансією Російської імперії, яка за будь-яких обставин знищувала і знищує українських дух, покалічивши душу українського народу, завдавши таку шкоду українській культурі, яка не може оговтатися й досі.

Перед тим, як пропонувати патріотичні назви, треба бути свідомими до цього відповідального кроку. Адже від назви міста залежить його аура. Чи буде вона приваблювати наших друзів із різних областей країни і зарубіжжя, або відштовхувати від себе, чи буде вона відповідати культурним і історичним надбанням міста.

Відомо, що знайомство з будь-якою країною, її народом, починається з культури. Тому перед елітою міста стоїть вимогливе завдання - повернути втрачену свідомість громади в лоно культури українського народу. Сьогодні ні «Золоте поле», ні «Чорнозем», ні «Дніпро», ні «Круги» не допоможуть у цьому. Вийти із похмілля можна лише вольовим способом. Створивши

негайно комісію по перейменуванню міста, де були б ґрунтовно доведені переваги тих чи інших запропонованих назв. Інакше будемо мати назви гнобителів українського народу. Які надавалися зухвало-вольовими наказами без урахування думки місцевого населення.

Назва «Златопіль», яку тягнуть за вуха патріоти, нажаль, зовсім неукраїнська. Доведено, що в українській літературній мові немає «Кашея», який «чахнет над златом», в решті решт ця назва і досі існує в сусідньому Новомиргороді, через яку до сьогодні точаться багаторічні чвари між громадами селища. Хіба місту це потрібно? Ця назва із жахливого минулого, від раба і кріпосного, які працювали на панів та гнобителів українського народу. У свідомості яких відкладалися лише чорнозем, землі і нелюдська праця на панщині. Бо не було а ні сил, а ні часу глянути у блакить неба, побачити над головою сонце. Ви задумувалися коли-небудь чому в українській народній пісні оспівуються місяць та зірки? А тому що ніч була єдиною віддушеною спокою і «блаженства», коли стомлена працею людина могла поринути у світ любові, добра і справедливості, які лежали за межами сурової дійсності.

Не можна із нашого міста робити село, або хутір. Ми всі вийшли звідти, але маючи місто, мусимо дбати про його розвиток до висоти неба. Цей поштовх уже зроблено нашим геніальним Кропивницьким, завдяки якому весь світ дізнався про існування нашого міста, а ми, що, хочемо повернення у болото? Згадаймо анекдот, коли народ стоїть по рота у багнюці, якій краю не видно. Аж десь далеко, з-за обрїю раптово лунає голос – «Доки ми будемо ковтати цю гидоту!?» А на протилежному – «Гей, не гони хвилю!!!» Так от у такому стані зараз перебуває наша свідомість.

Не біймося вирватися із цієї багнюки, невже нам не набридло бути по вуха у лайні?

Не біймося цієї гучної і промовистої назви «Кропивницький». Це виклик бюрократії, чиновництву, лизоблюдам, корупції і безкультур'ю. Ім'я Кропивницького завжди викликало острах у влади. Йому забороняли публікувати твори, грати вистави українською мовою, утискували матеріально і морально. А він вижив, створивши не лише Український театр, але і дитячий, для якого написав перші п'єси. Бо він думав про майбутнє нації, про нащадків, про нас з вами. Маємо ж совість... До відома всіх свідомих громадян хочу наголосити, що тема перейменування міста загнана у глухий кут, але з якого є не лише логічний вихід, а і моральний. Якщо серед громади є справжні державотворці, які дбають про відродження її освіти, культури і науки, не бійтеся поступати рішуче. Більше довіряйте своєму серцю, а не розуму, від якого, як відомо, бувало і горе.

Рік тому у виданні «Україна-Центр» в статті «Ніхто не проти Кропивницького» я запитував: «Але хто за..?» Бути не проти, це не означає боротися за свою гідність, свій народ, відстоювати його культуру. Тому не дивіться на художників з недовірою, бо маємо приклади видатних: Сікейроса, Пікассо, Ренато Гуттузо, яким була не байдужа доля мексиканського, французького, італійського народів, на сам кінець не забуваймо і свого художника Шевченка, який став взірцем мистецької еліти ХІХ сторіччя і не лише для українців, а й усіх народів Російської імперії. Ми ж маємо хоч якось тягнутися до величі таких особистостей. Тому ім'я «Кропивницького» завжди буде мати прихильників не лише у театральному середовищі. Адже він був не тільки драматургом, режисером і актором. Він був і композитором, співаком, художником, економістом, правником, блискучим антрепренером і організатором, на кінець він був патріотом, який виріс із надр нашої землі, його чорнозему. До речі його дитячі і юнацькі роки схожі на Шевченкові, якого Кропивницький поважав і любив, втілюючи його твори на сцені. І навіть символічно байроновський погляд Тараса на автопортреті 1840 року ніби звернуто до тільки що народженого генія українського театру, благаючи дитя про допомогу в утвердженні українського суспільства та його культури. Шевченко не помилився. Діяльність Кропивницького була оцінена Іваном Франком, Коцюбинським, Смирицьким, Станіславським та іншими видатними постатями. І як було сказано раніше – назва «Кропивницький» гармонійно вписалася б у вінок назв: Івано-Франківськ, Хмельницький, Київ, Володимир-Волинський...

Важко собі уявити що народ Сполучених Штатів Америки довго вагався назвавши столицю своєї держави іменем її державотворця, президента Вашингтона. Наше місто не є унікальним у цьому списку. Треба лише мати мужність, достоїнство. Якщо наша громада цього не має, ми скотимося до Златополя та інших географічних назв, з невиразними ознаками багатьох країн світу.

Наші чорноземи були спокусою для багатьох із них. Нашу землю вивозили ешелонами у фашистську Німеччину, з тих часів її у нас менше не стало. Але поменшало розуму у господарюванні на ній. Бо культура збереження і примноження знищувалася віками. Провідні діячі науки і культури піддавалися репресіям, катуванню і фізичному знищенню. Це вже не таємниця. Але досі залишається таємницею для громадян нашого міста той неоціненний вклад Кропивницького у розбудову української нації. Мені зауважували, мовляв люди про це не знали. Але ж про велич нашого генія знали і імперіалісти, і комуністи. Влада знала, але приховала цей факт. Одне згадування імені Кропивницького судорожно зводить м'язи на обличчі

нинішніх чиновників і посадовців. Бо - «мертві душі». Про яких патріотів від влади ми говоримо? Тому і запропоновано – Златопіль, що ні до чого не зобов'язує. Все тишком-нишком, милозвучно, аби не бентежити людську свідомість і думку. Панове!!! Зараз не ХІХ сторіччя, не ХХ, а ХХІ!!! Ви запізналися на двісті п'ятдесят років. Прокиньтесь!!!

Зараз у нашого міста з'явилася унікальна можливість вперше за своє існування заявити на повний голос про вихід із багаторічного рабства і закріпачення. І здобути таку назву, якою б пишалися майбутні покоління і наша держава. Український народ лише схилить голови перед генієм, ім'ям якого названо наше місто.

Розмови про те, що ім'я Кропивницького уже увічне у назвах обласного театру, музею і вулиці – є ширмою для прикриття злочину у приховуванні значимості цієї постаті для української нації. Кажуть, що в державних архівах бракує документів на підтвердження назв «Єлисаветград», «Зінов'євськ», «Кіровоград», «Ново-Казачин», «Лелека», «Златопіль» та інших... Документами, пов'язаними з іменем Кропивницького можна завалити всі чиновницькі кабінети рідного міста. Його існування та свідомо діяльність на благо України не потребують доказів. Але оприлюднювати ці факти влада боялась, аби не розхитати корабель бюрократії і корупції. Владі було вигідно всіх найкращих діячів науки і культури називати українськими буржуазними націоналістами... Задумайтесь – саме цвіт нації. Порівняйте: - зараз російські окупанти український народ обізвали «бендерівцями», хоча мало хто, навіть із наших громадян, розуміє справжній зміст цього слова. Розплутувати термінологію, і викрилевні поняття сьогодні необхідно.

Тому... Кажуть: «Не на часі займатися проблемою перейменування міста, коли окуповано Крим, і російський агресор стоїть на кордонах нашої держави, бажаючи її пошматування і знищення...» На часі!!! Бо людська пам'ять нажалі коротка. Коли революції закінчуються, справжніх героїв починають забувати, А вшановувати перевертнів, підлабузників та провокаторів.

Кропивницький це справжній герой України і нашого міста, який не отримав навіть після смерті такого звання і поваги. Бо якщо би він дожив до радянських часів, його би спіткала доля Леся Курбаса, який був учнем театру корифеїв, і був закатований у концтаборах і реабілітований лише після смерті. Але Велич Кропивницького продовжують принижувати і применшувати і зараз наші недруги. Протистояти цій агресії на нищення української культури можна лише інформаційною правдою про нашого земляка, та його діяльність. Бо про нього мало знають не лише звичайні

громадяни, а «культурна» еліта, публікуючи на сторінках газет замість портрета Кропивницького фото інших осіб.

Наших героїв треба знати в обличчя, про них треба говорити, писати і малювати, їми треба пишатися.

В усіх куточках колишнього Радянського Союзу, де б не гастролював Кіровоградський театр імені Кропивницького, його колектив шанобливо називали «Кропивничанами» і зустрічали хлібом і сіллю. Невже ми, сьогоднішні громадяни міста і незалежної України, не будемо гордитися таким ім'ям.

Підніmemo ж голови вище! Проростаймо ж із нашого чорнозему, землі наших батьків, наших героїв до висоти неба і сонця.

Слава Україні! Слава Кропивницькому!

Ігор Смичек